

POLITIEKE BEESTJES

Nieuwsbrief Friese Statenfractie PvdD

Nu zaaien, straks oogsten

Door Frederique Kosse

Het valt je misschien niet op, maar langzaam veranderend de opvattingen over dieren, biodiversiteit en de relatie ecologie-economie. Steeds meer mensen vinden dierenwelzijn belangrijk en willen daarom (meer) plantaardig gaan eten; 20% van onze jongeren overweegt zelfs om vegetariër te worden. Steeds meer mensen valt op dat er minder insecten, weidevogels en egels zijn; zij zijn bereid om natuur- en dierenorganisaties te steunen of om het eigen gedrag te veranderen. Steeds meer mensen zeggen 'nee' als economische belangen ten koste gaan van ecologie; zij komen bijvoorbeeld in actie voor de Waddenzee.

Afgelopen jaar hebben wij veel mensen ontmoet die zich vreedzaam én vasthoudend, met passie én humor hebben ingezet voor natuur, dieren en een leefbaar Fryslân voor alle bewoners. Deze mensen waren en zijn onmisbaar bij ons werk in Provinciale Staten. Dank hiervoor! Ook in 2025 zullen wij met jullie steun weer beschermen wat ons lief is. Wat jullie lief is. We hebben gezaaid, we laten onze idealen groeien en dán komt de tijd om te oogsten. Tot ergens in 2025!

IN DIT NUMMER

Waddenacties

Brussel

Damhertenactie

Even voorstellen

Statenfractie bij RDA

Dierenwelzijn in beleid

Bluesky en Instagram

Naar schoon water

Studiedag PvdD

Waddenacties

Door Frederique Kosse

Het begon met een uitspraak van de Raad van State: de VVV-minister van Klimaat en Groene Groei móet uiterlijk 31 december 2024 een besluit nemen over gaswinning in de Waddenzee. Het gaat om 7,5 miljard kuub gas. Veel? Welnee, hiermee kun je Nederland slechts enkele maanden van gas voorzien. De schade voor het Waddengebied is niet te overzien.

In voorgaande jaren waren de VVD-ministers steeds vóór gaswinning in de Waddenzee. Ondanks negatieve adviezen vanuit de wetenschap, natuurorganisaties en zelfs het Staatstoezicht op de Mijnen. De Statenfractie kwam daarom in actie:

- wij waren aanwezig bij het bezoek van de minister van Klimaat en Groene Groei aan Ternaard;
- samen met PvdD-Statenfracties Groningen en Noord-Holland schreven wij een opiniestuk. Het opiniestuk is gepubliceerd in regionale kranten en op social media;
- voor iedereen met hart voor de Waddenzee stelden wij een brief op voor de minister van Klimaat en Groene Groei met daarin de oproep om af te zien van gaswinning in de Waddenzee. De brief is verzonden naar groene organisaties en politieke partijen en gepubliceerd op

- social media. Heel veel mensen hebben de brief verstuurd;
- op ons verzoek heeft het Afdelingsbestuur PvdD Fryslân een nieuwsbrief over onze Waddenactie verstuurd aan alle Friese leden;
- in overleg met de Tweede Kamerfractie PvdD is een oproep geplaatst om de brief eveneens te versturen naar de
- TK-commissie Klimaat en Groene Groei. Als genoeg mensen de mail versturen, kan onze Tweede Kamerfractie gaswinning in de Waddenzee agenderen;
- Op ons verzoek heeft Partijbureau PvdD een nieuwsbrief verstuurd naar alle leden met het verzoek om mee te doen aan de Waddenactie van de Statenfracties Groningen, Noord-Holland en Fryslân;
- wij ondertekenden het Manifest tegen gaswinning in de Waddenzee.

We hebben veel positieve reacties gekregen op onze acties. Van burgers uit Fryslân, uit heel Nederland, van natuurorganisaties en van de Waddenvereniging. En de minister? Ondanks de uitspraak van de Raad van State kiest zij weer voor uitstel van de beslissing. Ondanks de negatieve adviezen, ontbreken van draagvlak bij bewoners en natuurorganisaties. Ondanks de waarschuwing van de UNESCO dat gaswinning niet samengaat met de werelderfgoedstatus van de Waddenzee. Wordt vervolgd!

Brussel

In oktober waren Menno Brouwer en Frederique Kosse in Brussel tijdens de European Week of Regions and Cities. We kregen te horen dat dierwaardige veehouderij en eiwittransitie onderdeel blijven van het beleid van de Europese Commissie. Het gegeven dat er voor het eerst in de geschiedenis een EU-commissaris komt met dierenwelzijn in zijn portefeuille is een stap in de goede richting.

Op de bres voor damherten

Door Menno Brouwer

In november gaf provincie Fryslân toestemming om 200 damherten in Oranjewoud en Katlijk af te schieten; dit zou nodig zijn in verband met de verkeersveiligheid. Daarom heeft onze Statenfractie samen met GriensLinks en SP vragen gesteld over de afschotvergunning. Waarom is er niet gewacht op het faunabeheerplan? Waarom kan afschot op 20 december beginnen, terwijl de procedure voor bezwaar en beroep nog loopt? Waarom wordt niet gekozen voor diervriendelijke maatregelen, zoals een wilddetectiesysteem? Waarom staat er in het beleid voor verkeersveiligheid niets over wildaanrijdingen? Genoeg vragen dus, maar geen antwoorden. Tijd voor actie dus.

Daarom organiseerden wij op 15 december samen met PvdD werkgroep Heerenveen en buurtbewoners een bijeenkomst in Oranjewoud. We gingen in gesprek met wandelaars, deelden kerstkaarten uit en legden uit waarom wij tegen afschot zijn.

Daarom organiseerden wij een crowdfundingactie om de rechtszaak tegen afschot aangespannen door Fauna4Life en Animals Rights te steunen. Daarom stelden wij voor buurtbewoners die tegen afschot zijn een bezwaarschrift op.

Inmiddels heeft de rechter het doodschieten van damherten voorlopig verboden totdat de zaak voor de rechter is geweest en er een uitspraak ligt. De zaak dient op 5 februari 2025 in Groningen. Wordt vervolgd!

Even voorstellen

Sophie Thasing, de coördinator van PvdD werkgroep Heerenveen (3e foto van boven, naast Menno Brouwer), is sinds december 2024 ook ondersteuner bij de Statenfractie. Daar zijn wij heel blij mee, want er is ontzettend veel te doen. Meer weten over Sophie? Ze stelt zich voor op onze website:

<https://friesland.partijvoordedieren.nl/personen/fractieondersteuner>

Statenfractie bij RDA

Menno Brouwer en Frederique Kosse waren bij de bijeenkomst 'realisatie dierwaardige veehouderij' van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA).

De RDA heeft 6 leidende principes opgesteld voor een dierwaardige veehouderij: 1. erkenning intrinsieke waarde van dieren; 2. goede voeding; 3. goede omgeving; 4. goede gezondheid; 5. natuurlijk gedrag; 6. positieve emotionele toestand. Dit betekent kunnen rusten, spelen, verkennen, eten zoeken, schuilen, voor jongen zorgen, vrij kunnen bewegen etc. Kortom, omgeving en onze omgang met dieren aanpassen aan hun behoeften.

Onder leiding van professor Bas Rodenburg, Karel de Graaf en Jan Staman gingen dierenbeschermers, veehouders, politici, dierenartsen en onderzoekers met elkaar in gesprek. Conclusie? Niemand is tegen een dierwaardige veehouderij, maar om er te komen moeten we wel oude ideeën over veeteelt loslaten. Dit vraagt om anders denken en doen door boeren, burgers en politiek.

Mooi dat niemand tegen is, want we moeten opschieten: op grond van de Wet Dieren moet Nederland uiterlijk in 2040 zijn overgestapt naar een dierwaardige veehouderij. Voor landbouwbeleid is aandacht voor dierenwelzijn dus cruciaal

Dierenwelzijn in beleid

In onze samenleving groeit aandacht voor dierenleed, de intrinsieke waarde van dieren en dierenwelzijn. Dierenwelzijn heeft raakvlakken met diverse beleidsterreinen. Bijvoorbeeld woningbouw, verkeersveiligheid, landbouw, energietransitie en klimaatverandering. Dierenwelzijn integraal opnemen in beleid vraagt niet alleen om een langetermijnvisie, maar ook om zorgvuldigheid en samenwerking tussen overheden en betrokken organisaties.

In 2040 moet de veehouderij in heel Nederland dierwaardig zijn. Ook Europa vindt dierenwelzijn belangrijk. In de Strategic Dialogue, een plan voor nieuw Europees landbouwbeleid, komt het woord 'animal welfare' maar liefst 65 keer voor. De Eurocommissaris dierenwelzijn komt in 2025 met voorstellen om dierenwelzijn te verbeteren, waaronder een einde aan kooien in de vee-industrie.

Daarom organiseert de PvdD Statenfractie samen met SP en GrienLinks op 17 januari een bijeenkomst over dierenwelzijn in beleid. Doel van de bijeenkomst is informatie uitwisselen en met elkaar het gesprek voeren over dierenwelzijn. Kom jij ook?

Meld je aan via:

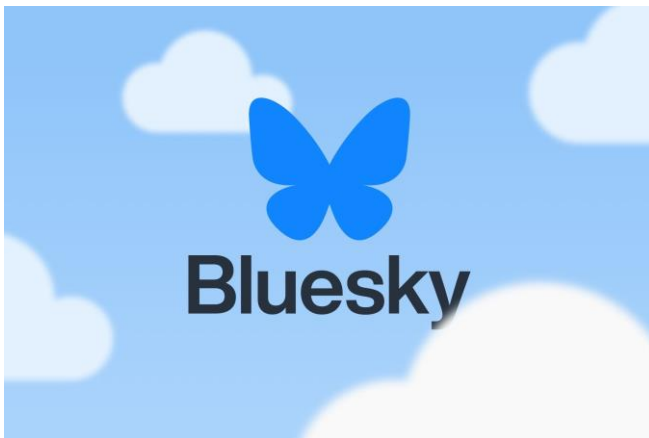
dierenwelzijn_in_fryslan@fryslan.nl

Bluesky en Instagram

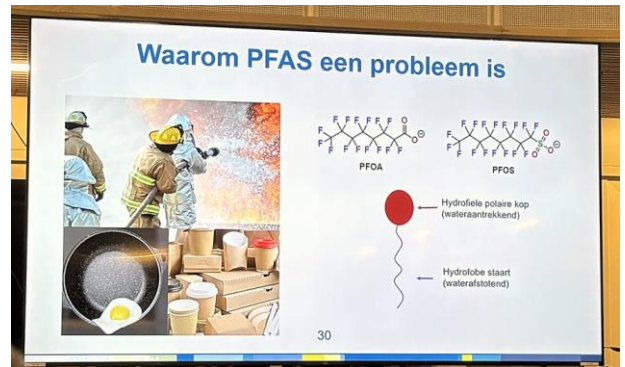
In 2025 stoppen wij met X, voorheen bekend als Twitter. Wij hebben namelijk ernstige twijfels over de transparantie, betrouwbaarheid en het respect voor privacy & grondrechten van dit medium. Deelname aan een medium dat dient als een machine voor propaganda en desinformatie vinden wij ethisch niet verantwoord. Wij stappen daarom over naar Bluesky. Wij zijn te vinden en te volgen via:

<https://bsky.app/profile/pvddfryslan.bsky.social>

In 2025 beginnen wij een account op Instagram. Wij kunnen dan vers van de pers berichten posten over wat wij doen in Provinciale Staten, onze werkbezoeken en onze standpunten over actuele zaken. Wij zullen ons hierbij vooral richten op een belangrijke doelgroep voor PvdD: onze jongeren, Wij zijn te vinden en te volgen via:

<https://www.instagram.com/pvddstatenfractiefryslan/>

Op weg naar schoon water

Frederique Kosse was te gast bij Wetsus (Centre for Sustainable Water Technology) voor een bijeenkomst over schoon water, recht en nieuwe technologieën. Een belangrijk onderwerp, want schoon water voor mens, dier en natuur is de grootste uitdaging waar wij voor staan. Maurice Tax, directeur Bright Spark (technologie drinkwaterbehandeling), gaf uitleg over mogelijkheden om PFAS uit water te verwijderen én te vernietigen. Jan van de Venis, juridisch expert voor o.a. NGO's, zette uiteen welke mogelijkheden er zijn om via (mensen)rechten vergunningen, regels en beleid om te buigen. Cees Buisman, directeur Wetsus, vertelde over hoop en keuzes die bruggers/consumenten kunnen maken voor een gezond, schoon, eerlijk leven voor mens & dier.

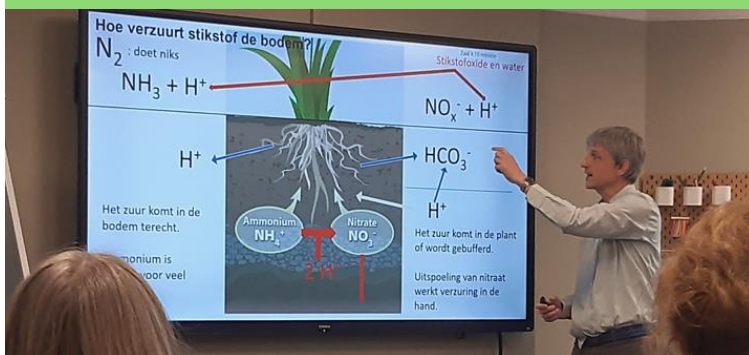

Wil jij fractieondersteuner worden? Meld je aan via: f.kosse@fryslan.frl.

Dan gaan we binnenkort met elkaar in gesprek over de mogelijkheden.

PvdD studiedag in Utrecht

Deze nieuwsbrief verschijnt 1 x per kwartaal.
Redactie: Menno Brouwer, Frederique Kosse, Lyde Bander.

© Friese Statenfractie Partij voor de Dieren

Wil je geen nieuwsbrief meer ontvangen? Stuur een mail naar:
partijvoordedieren@fryslan.frl

**Partij voor
de Dieren**

Statenfractie Fryslân

Studiedag PvdD

Menno Brouwer en Frederique Kosse waren in Utrecht bij een studiedag over stikstof voor alle PvdD-Statensfracties. Veel geleerd over soorten stikstof, verzuring, vermisting. Een voorbeeld: door calciumgebrek, veroorzaakt door teveel stikstof, worden de eierschalen van merels, mezen en mussen te dun. Hierdoor zijn de embryo's van deze vogelsoorten vaak niet levensvatbaar. Jongen die wél geboren worden, hebben meer kans op gebroken pootjes en problemen met veergroei. En dan is er nog de fabeltjesfuik stikstof. Dat het stikstofprobleem alleen in Nederland speelt, is niet waar. Dat het stikstofprobleem wordt opgelost met technische hulpmiddelen is niet waar. Dat boeren niet willen veranderen is niet waar.

Het was goed om met Ines Kostic van de Tweede Kamer en Ingrid Visseren-Hamakers van de Eerste Kamer te praten over samenwerking en elkaar versterken.

AGENDA O.A.

10 januari
Cursus Alle politieke
beestjes helpen

17 januari
Dierenwelzijn in beleid

30 januari
Duurzame transitie
landbouw

6 februari
Bijeenkomst bescherming
weidevogels

18-19 maart
Werkbezoek Brussel